

i llibres LA REBOTIGA**ÚLTIMES PARAULES****Carretera cap al sentit**DOMINGO
Ródenas de Moya
PROFESSOR
D'HUMANITATS

La naturalesa és més vella que l'abominable, commovedor i irredimible home, i murmura misteri i potser no el sobreviurà. Sobre això ha escrit **Cormac McCarthy** a *La carretera* (Edicions 62 / Mondadori), novel·la abrumadora novel·la que posa en carn viva la desesperança, obra d'art dolorosa, pertorbadora, de la qual és impossible sortir-ne indemne (ique anodina que apareix al seu costat la literatura feta de consignes i malabarismes!). Tanta desolació transmet que a vegades s'ha d'apartar la vista del llibre i recolzar-la en la confortadora vulgaritat de les coses inertes i les persones

pròximes, encara palpitants. **McCarthy** dedica (dirigeix) el llibre al seu fill **John**, d'uns vuit anys (l'edat del xaval protagonista), com si volgués dir-li: mira, aquesta és la collita de l'irracionalisme i l'absència de valors de consens, la catàstrofe, la infelicitat.

És significatiu que l'àcid **Terry Eagleton** hagi elegit el mateix tema en el seu últim assaig, titulat *El sentit de la vida* (Paidós). Amb un enginy fulgurant, repassa molts dels intents de desentranyar aquesta qüestió capital. Des de les doctrines religioses fins a les polítiques, des d'**Aristòtil** fins a **Wittgenstein**, passant per **Marx** o **Freud**, desfila davant nostre la caravana de candidats al sentit: Eros, Tàntos, la fe en un Déu provident, la família, la nació o l'equip de futbol. I també desfilen els espectres del buit: éssers per a la mort (**Heidegger**) o peons de l'absurd (**Beckett**). Contra pronòstic i contra els

apòstols de l'individualisme relativista, **Eagleton**, sense broma, llança la seva resposta, similar a la que il·lustra **McCarthy**: no hi ha més sentit de la vida que el viure ètic: «Crear per a una altra persona l'espai en què aquesta pugui florir, al mateix temps que aquesta fa el mateix amb mi». D'això se'n diu amor (vaja, ves per on, diran els necis), i té la seva colpidora encarnació en l'home i el nen de *La carretera*. El burleta **Eagleton** es posa seriós i dona un cop a la nostra alarmant desorientació. Aquesta nit tocarà insomni.

drodenas@elperiodico.com

EL PERFIL**Superman**

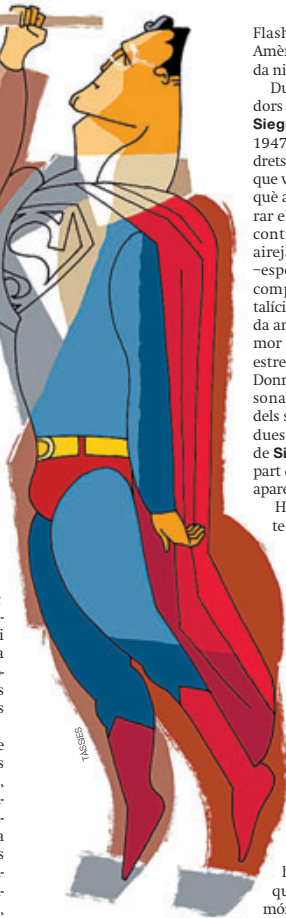
Als 70 anys del naixement del superheroi, els hereus de Jerry Siegel, un dels dos creadors, han guanyat una demanda pels drets d'autor

PEPO PÉREZ [pepoperez@elperiodico.com]

El 1938 no hi havia televisió, els efectes especials del cine estaven a les beceroles i els superherois ni tan sols existien. Els van inventar aquell any dos joves nord-americans fills d'emigrants jueus, el guionista **Jerry Siegel** (1914-1996) i el dibuixant **Joe Shuster** (1914-1992). Tots dos havien passejat versions primitives de Superman des del 1933, primer en un fanzín de ciència-ficció i després en una tira de premsa que intentaven vendre sense èxit. Malgrat el tose acabat, el personatge va ser prou atractiu perquè l'editorial National, l'actual DC, l'usés de reclam a la coberta del número 1 d'*Action Comics*, un tebeo publicat fa 70 anys, el 18 d'abril de 1938 encara que amb data de portada de juny. En aquella primera aventura impresa de Superman, **Siegel** i **Shuster**, influïts pels *pulps* d'aventurers i ciència-ficció, havien aconseguit materialitzar una idea que flotava en l'aire: havien creat el primer superheroi, una actualització del mite del superhome al gust de la cultura de masses sorgida arran de la civilització industrial del segle XX i, al capdavant, la icona mundial més reconeixible d'aquesta cultura.

Iluny de la sofisticació i comicitat de què després va fer gala, Superman va ser en els inicis un producte de la Gran Depressió, un heroi brusc d'arrels populars que lluitava contra especuladors, maltractadors de dones, empresaris i polítics corruptes. El seu impressionant èxit va inaugurar l'edat d'or del *comic book* americà, anomenada així per les vendes milionàries de tebeos de superherois, la forma de cultura popular més estesa als Estats Units durant els anys 40.

El personatge aviat va obtenir una tira de premsa i un còmic propi, *Superman* (1939), a més a més de protagonitzar serials de ràdio, cine i, amb el temps, televisió. Mentre l'*Home d'Acer* volava cada vegada més amunt entre el públic nord-americà i protagonitzava portades on lluitava contra l'Eix de la segona guerra mundial, els seus ressons i derivacions es multiplicaven en nous «tipus difressats», com se'n deia llavors perquè encara no s'usava la paraula superheroi: Batman,

Flash, Wonder Woman, Capità Marvel, Capità Amèrica i molts altres dels quals avui no en queda ni el record.

Durant dècades tampoc va quedar el dels creadors de Superman en els tebeos del personatge. **Siegel** i **Shuster** van ser acomiadats per DC el 1947, després de litigar en va per recuperar els drets de Superman, venuts a canvi dels 130 dòlars que van cobrar per la seva primera historieta perquè així va ser l'acord original. DC també va retirar els seus noms dels crèdits i Superman va ser continuat per altres autors. El 1975, **Siegel** va airejar les miserables condicions en què vivien —especialment **Shuster**, pràcticament cec— i la companyia va cedir atorgant-los una pensió vitalícia i acreditant-los en qualsevol cosa relacionada amb el superheroi. En la decisió va pesar el temor a la mala publicitat davant de la imminent estrena de la pel·lícula *Superman* (1978, Richard Donner), un èxit mundial que va llançar el personatge. Més d'una dècada després de la mort dels seus creadors, els litigis segueixen: fa només dues setmanes, el 26 de març passat, els hereus de **Siegel** van guanyar una demanda sobre una part dels drets d'autor pel material de Superman aparegut a *Action Comics 1*, l'origen del mite.

Hi ha molts teòrics que han vist en aquest mite resonàncies bíbliques. Aquest modern messies de capa vermella vingut d'un altre món per salvar la humanitat fins i tot ha patit un cicle de mort i resurrecció. Va ser el 1992, en la saga ara reeditada *La muerte de Superman* (Planeta DeAgostini), lluitant contra un monstre anomenat molt apropiadament *Doomsday*, Dia del Judici Final. Després de ressuscitar, Superman es va casar amb Lois Lane, eternament enamorada del superhome encara que menyspreés l'home, Clark Kent, creient que eren dues persones diferents. Com va escriure **Jules Feiffer** a l'assaig *The great comic book heroes*, aquell periodista pusillànime era la identitat falsa de Superman i, a la vegada, la nostra verdadera, i per això mateix estimem el personatge. Sota la superfície d'aquell tipus covard i insegur hi havia un home d'acció, un heroi totpoderós que estava disposat a sortir volant per fer un món millor.

LA SOLAPABEATRIZ
De Moura
DIRECTORA EDITORIAL DE TUSQUETS**Conversar, ¿te'n recordes?**

Fèia molt de temps que no llegia una conversa entre dos escriptors tan desenfadada, intel·ligent, culta, plena d'idees i que em fes riure de gust! A propòsit d'aquesta tertúlia reproduïda a la premsa, no vaig poder evitar preguntar-me per què, en canvi, som tan avorrits els que pertanyem, per una cosa o per una altra, a l'anomenat *món editorial*, o *del llibre*. I no solament entre nosaltres, sinó amb la gent del nostre entorn natural. Anem pel món encantats d'haver-nos conegut, imposant solemnitat com si fóssim portadors d'una causa sagrada que manté viva i alta la sublim cultura llibresca en contra del mercantilisme canalla que ens envaïx. És tan gran el tedi de les nostres reunions que més que no pas simples professionals preocupats pel futur del nostre projecte personal i el nostre negoci semblen més aviat sacerdots fonamentalistes d'un culte passat. I, d'aquesta manera, hem perdut la sensibilitat i la capacitat de riure'ns de l'absurda obstinació a què ens sotmet el nostre propi ofici —la mar d'entretregut per una altra banda!

Hi va haver un temps en què, per comunicar-nos, nosaltres també practicàvem l'art de la conversa. I dic bé l'art: una cosa considerada seriosa, encara que l'esponantèit —la naturalesa ocurrent, sempre efímera i mutant de l'oralitat— nega en principi tota intervenció retòrica, pagada de si mateixa, exempta del mínim índici d'humor... i, és clar, isoporrifera! A l'adoptar l'aridesa del correu electrònic, la criptografia del mòbil i la incontinença verbal del bloc per comunicar-nos, ¿hem abandonat potser de manera definitiva la bona i vella conversa i, de retruc, la pràctica saludable de contrastar idees, debatre-les, ironitzar-hi, perdre el pudor o el temor d'expressar-les sense prendre'ns per l'oracle de torn, reconèixer-nos en el que pensem i en el que diem? ¿Com no hem d'haver perdut del tot el do de conversar sobre assumptes seriosos, i fins i tot greus, amb enginy i el somriure als llavis, tal com ho van fer fa uns quants dies **Eduardo Mendoza** i **Fernando Savater**?

¿Podrem algun dia, en l'anomenat *món del llibre*, rescatar aquest deliciós costum?

bdemoura@elperiodico.com

¿Per què som tan avorrits els que formem part, d'una manera o una altra, de l'anomenat 'món editorial'?